

Klaus Ranta

LT, PsM, psykoterapian kouluttamisen professori, kouluttajapsykoterapeutti Tampereen yliopisto, valtakunnallisen psykoterapeutti-koulutuskonsortion puheenjohtaja

Tuija Aro

PsT, apulaisprofessori, kouluttaja-psykoterapeutti, Jyväskylän yliopisto*

Marjo Flykt

PsT, kliinisen ja kehityspsykologian dosentti, psykoterapeutti, Helsingin yliopisto*

Max Karukivi

LT, nuorisopsykiatrian professori, kouluttaja-psykoterapeutti, Turun yliopisto*

Päivi Lindholm

LL, lastenpsykiatrian erikoislääkäri, kliininen opettaja, kouluttaja-psykoterapeutti, Oulun yliopisto*

Minna Valkonen-Korhonen

LT, dosentti, kouluttaja-psykoterapeutti, Itä-Suomen yliopisto*

Marianne Källström

PsM, kliininen opettaja, psykoterapeutti, Åbo akademi*

*Kouluttajayliopiston psykoterapeutti-koulutusten johtoryhmän puheenjohtaja tai vastuuhenkilö

Miten psykoterapia-koulutuksen kaksiportaisuus tulisi järjestää?

Lasten ja nuorten terapiatakuun toteutuminen edellyttää yliopistojen koordinoimaa koulutusta ja yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa.

SUOMALAINEN psykoterapeuttien kouluttaminen on uuden edessä. Lausuntokierroksella on STM:n esitys laiksi kaksiportaisesta koulutuksesta.

Kunnianhimoisessa esityksessä suunnitellaan useille ammattiryhmille yhteistä ensimmäisen portaan koulutusta. Maksuttomalla, aiempaa suppeammalla koulutuksella pyritään myös lisäämään lyhytpsykoterapian saatavuutta peruspalveluissa. Esityksen taustalla ovat lisäksi asetus lasten ja nuorten terapiatakuusta ja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä koskeva lakimuutos (1). Asetus terapiatakuusta ja niin sanottu keskittämisasiasetuksen tarkennus eivät määritelleet, mikä taho koulutuksen järjestäisi.

Vuonna 2010 annetulla asetuksella osoitettiin psykoterapian koulutusvastuu seitsemälle yliopistolle, joissa annetaan psykologian tai lääketieteen koulutusta (2). Kukin näistä tuottaa alueellaan moniammatillista psykoterapeutti-koulutusta itsenäisesti. Yhteistyötä koordinoi valtakunnallinen psykoterapeuttikoulutuskonsortio.

Kansainväliseen tapaan psykoterapian kouluttaminen yliopistoissa perustuu niiden tehtävään koulutus- ja tutkimusorganisaatioina (3). STM:n esityksen ja terapiatakuun tarkoittamat perustason lyhytpsykoterapiat ja määrämuotoiset lyhytinterventiot ovat psykoterapian johdoksia ja perustuvat niiden menetelmiin. STM:n esityksen perusteluosio (s. 21) määrittelee yliopistot ensimmäisen portaan koulutuksesta vastaaviksi tahoiksi (1).

Lakiesityksessä yliopistoille osoitetaan rahoitus koulutuksen järjestämiseen, sen laa-

dun ja yhdenmukaisuuden varmistamiseen sekä koordinointiin kokonaisuudeksi niin, että muodostuu jatkumo varsinaiseen psykoterapeuttikoulutukseen.

Esityksellä pyritään ratkaisemaan sekä yliopisto- ja ammattikorkeakoulututkintoihin yhdistyvien että peruspalveluiden mielenterveysyöntekijöiden täydennyskoulutuksena toteutettavien interventiokoulutusten järjestäminen.

Lapset ja nuoret ovat erityisiä

Lasten ja nuorten psykoterapiat ja niistä johdetut lyhytinterventiot ovat näille kehitysvaiheille spesifejä. Hoitomallien ja vaikuttavuusnäytön tulee pohjautua tutkimukseen näiden ryhmien psykoterapiasta (4). Aikuisten interventiomalleja ei tule soveltaa lapsille tai nuorille. Heille tarkoitettujen hoitomallien muotoilun, koulutuksen, työnohjauksen ja arviointimetodien valinnan tulee olla parhaiden, kehityksellisiin psykoterapiainterventioihin koulutettujen kouluttajien ja lasten ja nuorten mielenterveyden ammattilaisten vastuulla (5).

Jos tätä ei huomioida, on vaarana, että päädytään vaikuttamattomien hoitojen käyttöön, hoitojen juurruttaminen ei onnistu ja taloudelliset panostukset menevät hukkaan.

Yliopistoilla on pitkä kokemus lasten ja nuorten psykoterapeuttisten hoitojen kouluttamisesta ja psykoterapeuttikouluttajia vakituissa viroissa. Niillä on erinomaiset edellytykset myös uusimuotoisen koulutuksen järjestämiseen. Kaikilla on jo malleja vaikuttavien interventioiden koulutukseen ja kokemusta niiden

SIDONNAISUUDET

Klaus Ranta: Työsuhde (yksityinen ammatinharjoittaja, Pihlajalinnassa), apurahat (Suomen Akatemia), luentopalkkiot (Pohjois-Savon hyvinvointialue, Pirkanmaan hyvinvointialue, Helsingin yliopisto), tekijänpalkkiot (Kustannus Oy Duodecim).

Tuija Aro: Ei sidonnaisuuksia.

Marjo Flykt: Ei sidonnaisuuksia.

Max Karukivi: Asiantuntijalausunto (Valvira), apurahat (Suomen Akatemia, Suomen Kulttuurirahasto, Valtion tutkimusrahoitus, STM, Jalmari ja Rauha Ahokkaan säätiö), tekijänpalkkiot (Kustannus Oy Duodecim, WSOY)

Päivi Lindholm: Ei sidonnaisuuksia.

Minna Valkonen-Korhonen: Ei sidonnaisuuksia.

Marianne Källström: Koulutusaineiston tuottaminen (Terapiat Etulinjaan -projekti).

Näkökulma-palstalla julkaistavien kirjoitusten enimmäispituus on 5 000 merkkiä. Toimitus lyhentää kirjoituksia tarvittaessa. Palstalle tarkoitettujen kirjoitusten läheteään osoitteeseen laakarilehti@laakarilehti.fi

menetelmällisen työnohjauksen organisoinnista. Kouluttajayliopistoissa tutkitaan aktiivisesti psykoterapiainventioita, useissa myös lasten ja nuorten lyhytpsykoterapioita ja niiden kouluttamista.

Yliopistot kykenevät tehokkaasti kouluttamaan uusia, palveluihin siirtyviä interventio-osaajia ja luomaan koordinoitua koulutusjatkumon yhdistämällä koulutuksiinsa hyvinvointialueiden palveluissa toimivien ammattilaisten tarvitseman jatkokoulutuksen.

Lakiesitys turvaa rakenteet

STM:n esitys on tervetullut. Sillä voidaan edistää osaamisen pysyvyyttä kaikille.

Vuoden 2010 asetus ei tuonut yliopistoille kouluttajaresursseja, mikä johti koulutushankintojen ulkoistamiseen (6). Riittävällä rahoituksella yliopistot ovat valmiit aloittamaan sekä tutkintoihin johtavat että ammattilaisten täydennyskoulutukset. Valtion tukema yliopistojen koulutusyhteistyö mahdollistaa tavoitellut vaikutukset myös palveluihin.

Yliopistot kykenevät moninapaisella yhteistyöllä takaamaan laadukkaan terapeuttisen osaamisen ensimmäiselle tasolle. Niillä on myös eri psykoterapiamenetelmien ja interventioiden erityisosaamista. Siksi vain yliopistojen koordinaatio luo koulutettaville edellytykset jatkaa eri viitekehysten psykoterapiakoulutuksissa ensimmäisen tason koulutuksen jälkeen. Psykoterapiakenttä koostuu kymmenistä

tutkituista menetelmistä. Yksittäiset toimijat tai koulutusmallit tai ulkoistettu hankinta eivät voi vastata koulutustarpeeseen.

Väestön palveluntarpeeseen vastaamiseksi yliopistot tekevät yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa hoitojen toteuttamisessa, potilaiden ohjauksessa ja hoitojen tarpeen arvioinnissa (1). Hoitojen juurtuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä perustason kanssa hyvinvointialueiden tuella, mutta menetelmillä tulee olla kotipesät yliopistoissa. ●

KIRJALLISUUTTA

- Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamiseksi (Kaksiportainen psykoterapiakoulutus). Luonnos, STM, 2026. <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=3ef22195-ca2e-403e-9b16-9e0e230ee515>
- Valtioneuvoston asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen muuttamisesta. Valtioneuvosto, 2010. <https://www.finlex.fi/api/assets/extra/statute-book-of-finland-pdf/fin/2010/20100153.pdf>
- de Bei F, Rocco D, Salcuni S. Introduction to the special section on "the role of psychotherapy research in psychotherapy training: mutual influences and relations. research in psychotherapy. Psychopathology, Process and Outcome 2019;22:323-325. <https://doi.org/10.4081/ripppo.2019.438X>
- Hupp S, Macphee FL, Pelham WE Jr. The science of psychotherapy with youth. Kirjassa: Hupp S, toim. Child and adolescent psychotherapy: components of evidence-based treatments for youth and their parents. Cambridge: Cambridge University Press, 2018, ss. 1-11.
- Barker JM, Hawes DJ. Practitioner review: a core competencies perspective on the evidence-based treatment of child conduct problems. J Child Psychol Psychiatry 2024;65(2):124-136. <https://doi.org/10.1111/jcpp.13882X>
- Laukkanen E. Psykoterapiakoulutuksen nykytila ja haasteet ja tarvittavat toimenpiteet: Selvitystyö. Helsinki: STM, 2022. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-9995-4>